

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ

Освітньо-наукова програма

підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти у галузі 01 «Освіта / педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» «Педагогічна освіта і освіта дорослих в Україні і зарубіжжі» / «Pedagogical and Adult Education in Ukraine and Worldwide»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни: ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ОСВІТІ

Викладач: Пилинський Ярослав Миколайович - кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих

Профіль викладача: <http://iprood.com.ua/data/Portfolio/Pylynskyi.pdf>

Контактний телефон: +380679984451

E-mail: pylynskyi@gmail.com

Сторінка дисципліни: <http://iprood.com.ua/phd-011/>

Консультації очні: консультації: за попередньою домовленістю Понеділок та четвер з 14.00 до 15.00

Онлайн-консультації: Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю Viber (+38066 185 87 91) в робочі дні з 9.30 до 17.30

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Курс “Проектна діяльність в освіті” має на меті сформувати у слухачів навички ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології щоб розкрити можливості мережевих науково-педагогічних співтовариств з метою розроблення спільних проектів для створення неформальних міжнародних науково-педагогічних спільнот з метою вирішення поточних та перспективних освітніх проблем.

Участь у міжнародній проектній діяльності забезпечується за допомогою численних освітніх проектів із міжнародного співробітництва. Тому створення і постійна підтримка професійної взаємодії науково-педагогічної громадськості за допомогою участі у мережі науково-педагогічного співтовариства є актуальним викликом сьогодення. Залучення українських науковців освітян до участі у міжнародних проектах та виведення їх наукових розробок у світовий на національний освітній простір є нагальним і практичним завданням. У таких проектах відбувається творчий обмін сучасними інноваційними технологіями, що відкриває широкі перспективи і нові можливості в освітньому процесі, дає змогу застосовувати величезний обсяг інформації для досягнення мети у практичній педагогічній діяльності, доповнюючи знання додатковим ціннісним смислом. З метою удосконалення методичних знань, умінь і навичок організації педагогічної дії здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 01 Освіта, педагогіка передбачено опанування нормативного курсу «Проектна діяльність в освіті».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Пошук релевантних міжнародних проектів. Організація спільної роботи в мережі Інтернет.
2. Теоретичні і практичні проблеми створення міжнародних проектів.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни “Проектна діяльність в освіті” є сформувані у слухачів навички ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології, щоб розкрити можливості мережевих науково-педагогічних співтовариств з метою розроблення спільних проектів для створення неформальних міжнародних науково-педагогічних спільнот з метою вирішення поточних та перспективних освітніх проблем. Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Проектна діяльність в освіті” є формування наступних компетентностей:

Загальних компетентностей:

- **ЗК 2. Когнітивні уміння.** Здатність до здійснення класифікацій отриманого нового знання (визначення причинно-наслідкових зв'язків, принципів, сукупності методів тощо) за результатами емоційного переживання і осмислення рангу наукової новизни власного наробку. Здатність планувати та керувати власним часом.
- **ЗК 6. Здатність працювати етично.** Здатність до реалізації етичних норм у науково-дослідницькій і викладацькій діяльності, що сприяє розвитку загальної культури й соціалізації особистості, дотриманню етичних цінностей.
- **ЗК 7. Підприємництво.** Здатність визначати підприємницькі можливості власного дослідницького проекту, результатів наукового пошуку, участі у проектній діяльності, прогнозувати вплив власного дослідження на розвиток громади, регіону, країни.
- **ЗК 9. Креативність.** Здатність генерувати нові ідеї; творчо вирішувати проблеми у процесі дослідницького пошуку у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих; приймати обґрунтовані рішення; здатність до безперервного творчого саморозвитку.
- **ЗК 10. Вольові якості.** Здатність до самостійного дослідницького пошуку, аналітичної роботи. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- **ЗК 11. Командна робота.** Здатність працювати у колективі, долати психологічні бар'єри для ефективної командної роботи. Здатність працювати як автономно, самостійно, так і в команді.

Фахових компетентностей:

- **ФК 4. Готовність до генерації власних ідей щодо наукових інновацій;** здатність до побудови шляхів і способів створення нового наукового продукту, творчого підходу до розв'язання обраної наукової проблеми за результатами опертя на методологію філософського і загальнонаукового рівнів. Готовність до розробки змісту, технологій і окремих методик забезпечення функціонування певних складників системи неперервної національної освіти у вимірах конкретно-наукового методологічного розгляду.
- **ФК 6. Здатність концептуалізувати та створювати проекти** у сфері освіти і освіти дорослих у напрямі генерації нових ідей, розширення можливостей використання методів, форм технологій навчання педагогічної освіти і освіти дорослих, репрезентувати здобутки вітчизняної педагогічної освіти і освіти дорослих у міжнародному вимірі.
- **ФК 11. Здатність до використання прийомів педагогічної майстерності,** прийомів вербальної та невербальної комунікації; вміння вибудовувати педагогічну взаємодію на засадах співробітництва та партнерства; володіння технікою налаштування на педагогічну діяльність та технікою керування психічним самопочуттям; здатність до активного слухання; оволодіння прийомами та методами цілеспрямованого професійного вдосконалення.
- **ФК 12. Уміння педагогічного проектування** навчання дорослих, здатність до організації і проведення інтерактивних навчальних занять; уміння використовувати набуті знання у професійній і громадській діяльності; здатність застосовувати набуті знання, сучасні досягнення з педагогіки, психології та їх субдисциплін, інших наук у професійній діяльності. Здатність використовувати інформаційні технології для успішного проектування, організації викладацької і науково-дослідницької діяльності.

- **ФК 13. Здатність застосовувати самоаналіз та самооцінку.** Здатність моделювати у професійному бутті динаміку власного професійно-культурного розвитку у вимірах потенціалу таких властивостей особистості, як комунікативність, інтелектуальність, інноваційність; здатність до реалізації професійної творчості як засобу кар'єрного руху на рівні її впливу на професійно-культурний розвиток; до професійної самоосвіти і самовиховання.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання курсу ґрунтується на ідеях, принципах, методологічних підходах поширеної у міжнародному співтоваристві проектної діяльності в галузі педагогічної освіти, яка є компонентом неперервної освіти і освіти дорослих, зокрема на компетентнісному, андрагогічному та акмеологічному підходах і пов'язаних з ними принципах на основі узагальнення педагогічного досвіду теоретичного і практичного використання сучасних педагогічних технологій в освіті. Формами і методами навчальної діяльності є лекції, семінари, практичні заняття. Передбачається самостійна (індивідуальна та групова) дослідницька діяльність, проведення практикуму, тренінгів, майстер-класів із створення спільних проектів та їх реалізації.

Під час сесії формат очний (*offline / Face to face*), у міжсесійний період - дистанційний (*online*).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання дисципліни “Проектна діяльність в освіті” можна вважати задовільними за умов досягнення слухачами **програмних результатів:**

- **ПРН 8.** Здатність розв'язувати проблеми дослідницько-інноваційного характеру у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих шляхом організації і участі у проектній діяльності.
- **ПРН 10.** Здатність вирішувати проблеми дослідницької, викладацької діяльності шляхом використання можливостей Інтернет-ресурсів, інформаційно-комунікаційних технологій.
- **ПРН 14.** Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних галузей наук для здійснення експериментально-дослідницької діяльності; здатність використовувати інструментарій для проведення експериментального дослідження у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих.
- **ПРН 16.** Здатність до здійснення ретроспективного аналізу освіти зарубіжних країн з метою обґрунтування можливостей використання конструктивних ідей зарубіжного досвіду в процесі реформування української педагогічної освіти і освіти дорослих; визначати та вирішувати етичні питання міжкультурної толерантності.

Форми і методи діагностики успішності навчання: самостійна (індивідуальна та групова) дослідницька діяльність, проведення практикуму, тренінгів, майстер-класів із створення спільних проектів та їх реалізації, дискусії, презентація проектних пропозицій, робота в малих групах тощо.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 30

Кількість годин: лекції – 2, практичні – 8

Вид заняття	Кількість годин
лекції	2
семінарські заняття / практичні / лабораторні	8
самостійна робота	20

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2020 -2021рр.	II курс	3, 4	011 «Освітні, педагогічні науки»	1,0	2	залік	нормативна

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Ефективність вивчення дисципліни “Проектна діяльність в освіті” значно підвищиться, якщо здобувач зацікавлений у пошуку можливості для розвитку професійно значущих знань, умінь і навичок, способів мислення, інших особистісних якостей, а також способу їх використання задля самореалізації особистості як професіонала; має навички самостійної роботи з різними джерелами інформації й використання сучасних ІТ технологій у власній педагогічній діяльності; обізнаний із понятійним апаратом освітнього процесу, базовими методологічними і теоретичними засадами неперервної освіти і освіти дорослих, опанував на рівні магістратури дисципліни з проблем управління, менеджменту в освіті і науці.

ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

У період сесії використовується медіапроектор, комп’ютер; бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій.

У міжсесійний період комп’ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

ПОЛІТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

Положення «Про аспірантуру і докторантуру» в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Положення «Про забезпечення якості освіти в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про політику академічної доброчесності в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про визнання результатів неформальної освіти у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України» та ін.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Згідно з розкладом 3	<p>МОДУЛЬ 1. Пошук релевантних міжнародних проектів. Організація спільної роботи в мережі Інтернет.</p> <p>Тема 1.1. Напрями пошуку додаткових ресурсів для підтримки науково-дослідної та педагогічної діяльності. Інтернет-ресурси, що сприяють професійному розвитку, є джерелом інформації про науково-педагогічну співпрацю.</p>	Лекція / Face to face або Online	Презентація, методичні рекомендації; наочність та засоби технічного забезпечення	1; 2; 4; 10; 13; 14	<p>2 години.</p> <p>Завдання 1. Оцініть конкурентоздатність власного наукового доробку та його релевантність сучасному рівню наукових досліджень в освіті.</p> <p>Завдання 2. Здійсніть індивідуальний та груповий аналіз наукової діяльності у своїй галузі через усвідомлення сутності проблемної ситуації, постановки навчальної проблеми, формулювання проблемного завдання.</p>	Від 1 до 5 балів	Згідно з розкладом (жовтень)
Згідно з розкладом 3	<p>МОДУЛЬ 1. Пошук релевантних міжнародних проектів. Організація спільної роботи в мережі Інтернет.</p> <p>Тема 1.2. Ознайомлення із науково-педагогічними проектами</p>	Семінарське заняття / Face to face або Online	Презентація; методичні рекомендації; методичні матеріали, що забезпечують виконання самостійної роботи слухачів; наочність та засоби технічного забезпечення..	4; 6; 7; 10; 11; 12	<p>2 години.</p> <p>Завдання 1. Визначте різні та спільні погляди на вирішення конкретної педагогічної ситуації.</p> <p>Завдання 2. Виявіть, як об'єднавши зусилля із своїми зарубіжними колегами вирішити проблему у найбільш ефективний спосіб.</p> <p>Завдання 3. Дайте опис власного наукового проекту та порівняйте його із розробками колег по</p>	Від 1 до 5 балів	Згідно з розкладом (жовтень)

					відділу(інституту) з огляду на можливу кооперацію та створення нової педагогічної якості.		
Згідно з розкладом	МОДУЛЬ 2. Теоретичні і практичні проблеми створення міжнародних проектів Тема 2.1. Створення та розміщення індивідуальних та колективних наукових проектів	Семинарське заняття / Face to face або <i>Online</i>	Презентація; методичні рекомендації; методичні матеріали, що забезпечують виконання самостійної роботи слухачів; наочність та засоби технічного забезпечення.	10; 11; 13; 14	2 години. Завдання 1. Розробіть алгоритм створення та розміщення індивідуальних проектів; Завдання 2. Розробіть алгоритм створення та розміщення колективних проектів; Завдання 3. Підготуйте презентацію власного або групового проекту з міжнародної кооперації засновуючись на власній науковій темі	Від 1 до 5 балів	Згідно з розкладом (квітень)
Згідно з розкладом	МОДУЛЬ 2. Теоретичні і практичні проблеми створення міжнародних проектів Тема 2.2. Створення та наповнення мережі для спільної проектної роботи	Практичне заняття / Face to face або <i>Online</i>	Презентація, методичні рекомендації; методичні матеріали, що забезпечують виконання самостійної роботи слухачів; наочність та засоби технічного забезпечення.	8; 9; 17; 18.	2 години. Завдання 1. Виявіть специфіку компетентнісного та акмеологічного підходів до використання педагогічних технологій в науковій роботі на прикладі проектної діяльності. Завдання 2. Оберіть деякі з відомих інноваційних педагогічних технологій та спробуйте спроектувати її у для створення конкурентного наукового проекту. Завдання 3. Опишіть приклад використання у власній науково-практичній	Від 1 до 5 балів	Згідно з розкладом (квітень)

					діяльності форм і методів створення сучасних освітніх проєктів.		
Згідно з розкладом	Підсумковий ПРАКТИКУМ	Практичне заняття / Face to face або <i>Online</i>	методичні рекомендації; методичні матеріали, що забезпечують виконання самостійної роботи слухачів; наочність та засоби технічного забезпечення.	14; 15;16 17.	Завдання 1. Охарактеризуйте вимоги до якісного спільного міжнародного проєкту. Завдання 2. Разом з колегами розробіть спільний проєкт виходячи із ваших різних наукових зацікавлень. Завдання 3. Розробіть кілька творчих завдань у контексті Вашого дослідження які б могли зацікавити ваших потенційних закордонних партнерів.	Від 1 до 5 балів	Згідно з розкладом (квітень)

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: створення індивідуального чи групового проекту; усне опитування; тестування.

Форма контролю: залік.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається максимально 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен, залік) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні /семінарські заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і майбутнього доктора філософії на першому занятті.

Рівень знань оцінюється:

«відмінно» - здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, виконання завдань є правильним, творчим, демонструє знання матеріалу, проявляє активність і творчість у виконанні індивідуальних і колективних завдань;

«добре» - аспірант володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має тезаурус з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні завдань різного типу;

«задовільно»- здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, помилки виправляє за допомогою викладача; враховується наявність конспекту, тезаурусу з дисципліни, виконання різних завдань;

«незадовільно з можливістю повторного складання» - аспірант дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, пасивно або негативно проявляє себе у виконанні завдань.

Згідно з Положенням «Про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України» контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

При визначенні рейтингу здобувача враховуються бали, які він отримує під час семінарських, практичних занять та за самостійну роботу. Бали за поточну освітню діяльність визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 12, що становить не більше 60 сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни. Бали за підсумками проведення заліку або іспиту визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 8, що становить не більше 40 балів сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залікова робота	Сума
М 1		М2		Індивідуальне завдання		
T1.1	T1.2	T2.1	T2.2		ІІІ	
5	5	5	5	5	20	100

T1, T2 ... – теми модулів.

Примітка. Отримання 20 балів за індивідуальне завдання є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового контролю.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 - 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота	01-34

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки: монографія / [Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Пазюра Н.В., Постригач Н.О., Пилинський Я.М.]. – Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. – 282 с. <http://ipood.com.ua/e-library/tendenci-profesiynogo-rozvitku-vchiteliv-u-kranah-vropeyskogo-soyuzu-i-spoluchениh-shtativ-ameriki/tendenci-profesiynogo-rozvitku-vchiteliv-u-kranah-vropeyskogo-soyuzu-i-spoluchениh-shtatah-ameriki/>
2. Пилинський Я. Від нації мігрантів до нації громадян. Як американська освіта створила американську націю: наукове видання / наук. ред. Н.Г. Ничкало. — К.: Стилос, 2016. — 324 с. https://lib.iitta.gov.ua/710088/1/osvita_USA.pdf
3. Неперервна педагогічна освіта в зарубіжних країнах: інформаційно-аналітичні матеріали / [Авшенюк Н.М., Годлевська К.В., Дяченко Л.М., Котун К.В., Марусинець М.М., Огієнко О.І., Постригач Н.О., Пилинський Я.М.]; за заг. ред. Н.М. Авшенюк. – Київ: ТОВ «ДКС Центр», 2018. – 150 с. <https://lib.iitta.gov.ua/714867/>
4. Технології професійного розвитку педагогів в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник / М.П. Вовк., Г.І. Сотська, Н.О. Філіпчук, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Л.Ю. Султанова, Н.С. Гомеля. – К.: Талком, 2019. – 320 с. <https://lib.iitta.gov.ua/715790/>
5. Технології підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослим населенням: практичний посібник / М.П. Вовк, С.О. Соломаха, Л.Ю. Султанова, Г.Г. Цветкова, О.І. Щербак, – К.: СПОД імені Івана Зязюна НАПН України, 2019. – 281 с. <https://lib.iitta.gov.ua/718749/>
6. Підготовка сучасного вчителя: інформаційно-технологічне забезпечення : монографія / за ред. О.І. Огієнко; [авт. кол.: О.І. Огієнко, Т.Г. Калюжна, Ю.С. Красильник, Л.О. Мільто, Ю.Л. Радченко, Т.О. Гончарук, К.В. Годлевська, Н.І. Вінник]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 224 с.
7. Лук'янова Л.Б. Концептуальні положення освіти дорослих. / Режим доступу:http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Pedagogica/43099.doc.htm.
8. Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник / Авт.-упор. Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В. – К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 108 с.
9. Кремень В. Феномен інновації: освіта, суспільство, культура: монографія. – К.: Педагогічна думка, 2008. — 472 с.
10. Лактіонова Г.М. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проєктів: монографія. – К.: Наук. світ, 2001. – 53 с.
11. Кобиляцький Л.С. Управління проєктами: навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 200 с. / Режим доступу: <http://0lib.com/econ/management/1x0/upravlinnya-proektami-kobilyacykiy.html> Мороз І.В. Менеджмент і маркетинг в освіті: навч.-метод. посіб. – К.: «Освіта України», 2009 – 192 с. / Режим доступу: http://lib.academy.gov.ua/ISAPI/irbis64r_opak71/cgiirbis_64.dll?
12. Implementation of "Education and Training 2010" work Programme (2004). Working group A "Improving the education of teachers and trainers". Progress report. Brussels: European Commission. Directorate-General for Education and Culture.2.275(1) Spector, J. Michael-de la Teja, Ileana. ERIC Clearinghouse on Information and Technology Syracuse NY/ Competencies for Online Teaching. ERIC Digest. Competence, Competencies and Certification. – С. 1–5.
13. Національний проєкт Еразмус + офіс в Україні. Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/>
14. Fulbright Ukraine. Режим доступу: <http://www.fulbright.org.ua/>
15. Програма імені Жана Моне. Режим доступу: <https://www.tempus.org.ua/uk/osvitni-programy-es-dlja-universytetiv-ta-studentiv/programa-zhan-mone/158-programa-imeni-zhana-mone-detalnij-opis.html>
16. Польсько-американська стипендія ім. Кіркланда. Режим доступу: http://www.kirkland.edu.pl/images/Ogloszenie_pdfy/KIRKLAND_PROGRAM_info_UKR.pdf
17. Watch YouTube Videos Together Retrieved by 22.01.2021: <https://sync-tube.de/>

Додаткова

1. Belcher W., Writing your Journal Article in Twelve Weeks. Second edition, The University of Chicago Press, 2019, 430 p.
2. Handley A., Everybody Wrights. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken New Jersey, - 2014, 298 p.
3. Ukrainian Chamber of Commerce and Industry. Retrieved by 22.01.2021 <https://ucco.org.ua/en/international-projects>

Затверджено рішенням вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (протокол №9 від 30.09.2020 р.).